

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΛΗΨΗΣ (ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ¹) ΚΕΙΜΕΝΩΝ

1.1.0 ΓΕΝΙΚΑ

Ένα συνηθισμένο λάθος που κάνουν οι περισσότεροι μεταφραστές (και οι διερμηνείς) εταιρικών συμβάσεων, ιδίως όταν μετά την πράξη διερμηνείας παραδίδουν γραπτό πρακτικό της συζήτησης που αποτέλεσε και το περιεχόμενο της μεταφραστικής πράξης στην οποία συμμετείχαν ως κεντρικοί πόλοι επικοινωνίας, είναι η προσπάθειά-τους να ετοιμάσουν αμέσως απόδοση κειμένου σε γλώσσα-στόχο που δέν είναι η μητρική-τους.

Για τις περιπτώσεις αυτές είναι απαραίτητο να προηγηθεί περίληψη του πρωτογενούς (γραπτού ή προφορικού) κειμένου.

1.1.1. Ποιός; Για ποιόν; Πότε; Πού; Τί; Γιατί;

Για να γράψουμε την κατάλληλη περίληψη (σημ.: βλ. G. Pittano, 1991: σσ. 460-468) εταιρικού πρέπει να γνωρίζουμε:

- A. Το είδος του κειμένου που επιθυμούμε να δημιουργήσουμε (π.χ. σύντομες σημειώσεις, πρακτικά, αναφορές).
- B. Τον αποδέκτη της περίληψης (ο συντάκτης-της, κάποιος απο τα συμβαλλόμενα μέρη, άλλος αναγνώστης).
- Γ. Το λόγο για τον οποίο γράφεται η περίληψη.

1. Ευχαριστώ τους πολύ καλούς φίλους οι οποίοι μου επέτρεψαν να χρησιμοποιήσω το αυθεντικό εταιρικό κείμενο που παρουσιάζεται στις ασκήσεις αυτού του φυλλαδίου. Απο τη μεριά-μου ανέλαβα την ευθύνη να τηρήσω την ανωνυμία-τους.

1.1.2 Προετοιμασία της περίληψης

Γίνεται σε δύο φάσεις:

- A. Προσδιορισμός επικοινωνιακού στόχου τόσο του πρωτογενούς κειμένου όσο και της συνολικής μεταφραστικής πράξης επικοινωνίας.
- B. Συλλογή δεδομένων:

Γίνεται πριν απο οποιαδήποτε συνάντηση εργασίας στην οποία θα χρειαστεί μετάφραση γραπτού ή προφορικού κειμένου. Είναι πράξη η οποία εξαρτάται απο τον επικοινωνιακό στόχο και το είδος του πρωτογενούς κειμένου που θα μεταφραστεί. Μπορεί να ολοκληρωθεί με τις κατάλληλες πηγές αναφοράς στις οποίες περιλαμβάνονται γενικά και ειδικά λεξικά, εγκυκλοπαιδικά λεξικά, παράλληλα κείμενα (άλλα εταιρικά ή γενικά και ειδικά παράλληλα νομικά κείμενα), συζήτηση με ειδικούς, προετοιμασία τυποποιημένων φύλλων ακρόασης κειμένων.

Για παράδειγμα, στη σύναψη συμβολαίων παρουσιάζονται προφορικά πληροφορίες που μπορούν να κωδικοποιηθούν στο παρακάτω τυποποιημένο φύλλο ακρόασης:

Επώνυμο	
Όνομα	
Όνομα πατέρα	
Όνομα μητέρας	
Όνομα συζύγου	
Το γένος	
Χρόνος γέννησης	
Τόπος γέννησης	
Διεύθυνση κατοικίας	
Επάγγελμα	
Δημότης	
Υπηκοότητα	
Αριθμός ταυτότητας	
Αριθμός διαβατηρίου	
Επαγγελματική διεύθυνση	

Ένα τυποποιημένο φύλλο ακρόασης, όπως το παραπάνω, επιτρέπει στο μεταφραστή να κερδίσει χρόνο και να συνεισφέρει έτσι στην ομαλότερη ροή της συνάντησης εργασίας.

1.1.3 Σύνταξη της περίληψης

Γίνεται σε τρείς φάσεις:

A. Οργάνωση των δεδομένων:

A.1. Προσδιορισμός της εσωτερικής δομής της περίληψης.

A.2. Λήψη απόφασης για τη μορφή του κειμένου περίληψης, πάντοτε αναφορικά με τον κύριο επικοινωνιακό στόχο της συνολικής μεταφραστικής πράξης.

A.3. Υπολογισμός της συνολικής έκτασης του κειμένου περίληψης.

B. 1η παραγωγή κειμένου: Πρόκειται για μία παραγωγή φράσεων που έχουν σημασία, συνοχή και που τα γενικά χαρακτηριστικά-τους δέ συγκρούονται με αυτό που ο μέσος, πληροφορημένος για το θέμα, ομιλητής αναγνωρίζει ως εταιρικό κείμενο.

Γ. 2η παραγωγή κειμένου μετά απο επιμελημένη επεξεργασία του κειμένου της προηγούμενης φάσης: Εδώ τελικός στόχος είναι ο έλεγχος του κειμένου της περίληψης με ιδιαίτερη επικέντρωση στη γραμματική, στο λεξιλόγιο, στη στίξη και στην ορθογραφία.

1.1.4 “Περίληψεις” εταιρικών συμβάσεων

Τα εταιρικά είναι νομικά κείμενα και οι “περίληψεις-τους” περιορίζονται απο τις συγκεκριμένες κάθε φορά συνθήκες κάτω απο τις οποίες παράγονται.

1.1.4.1 Όταν τα πρωτογενή κείμενα είναι γραπτά ή προφορικά

1.1.4.2 Όταν τα πρωτογενή κείμενα είναι γραπτά

A. Περιγραφικός πίνακας: Καταγράφει (με τη μορφή καταλόγων) ονοματεπώνυμα, επαγγέλματα, τίτλους, άλλες ενδείξεις που συνοδεύουν τίτλους, διευθύνσεις, ημερομηνίες, παρόντες κατα τη σύναψη συμφωνιών, γλώσσες επικοινωνίας, αριθμητικά δεδομένα, τύπους προϊόντων, περιγραφές προϊόντων, τοπικές ή διεθνείς αγορές διάθεσης προϊόντων, ισχύουσα

νομοθεσία (αναφορά σε νόμους, άρθρα, παραγράφους, χρονολογίες).

- Β. Φύλλο ακρόασης: Περιέχει όσα αναφέρονται στο (Α) αλλά επεκτείνεται, σε σχέση με τα δεδομένα, σε σχολιασμό του πρωτογενούς κειμένου, όπως έγινε κατά τη συνάντηση εργασίας. Τα σχόλια είναι σύντομες σημειώσεις οι οποίες αποσαφηνίζουν διάφορες έννοιες του πρωτογενούς κειμένου ή εξηγούν αναφορές που αυτό περιέχει.

Σημείωση. Σε κάθε συνάντηση εργασίας θα προκύπτουν αδιαφανείς μεταφραστικές μονάδες. Ο μεταφραστής, τότε, ζητά διευκρινίσεις. Αντίθετα με την άποψη μεταφρασιών που δεν έχουν επαγγελματική πείρα, τέτοιου είδους ερωτήσεις δέ μειώνουν το επαγγελματικό κύρος-τους.

- Γ. Παράφραση: Σύνθετη πράξη που προϋποθέτει συνολική κατανόηση του πρωτογενούς κειμένου, απευθύνεται στο συγγραφέα-της (**μεταφραστή ή διερμηνέα**) και του παρέχει εικόνες σχετικά με το βαθμό στον οποίο κατανοεί το πρωτογενές κείμενο (**εταίρικό**).
- Δ. Μετάφραση της “περίληψης”: Πρόκειται για τη μεταφορά της “περίληψης” από τη γλώσσα του πρωτογενούς κειμένου στη γλώσσα-στόχο της συνολικής μεταφραστικής πράξης.

1.1.4.3 Όταν τα πρωτογενή κείμενα είναι προφορικά

- Α. Γραφή σε ρυθμό υπαγόρευσης: Είναι επιτυχής μόνο όταν ο μεταφραστής γνωρίζει στενογραφία.
- Β. Απομαγνητοφώνηση κειμένου.
- Γ. Οργάνωση πρακτικών: Πρόκειται για γραπτό κείμενο το οποίο προέρχεται από συνολική απομαγνητοφώνηση ολόκληρης της συζήτησης που πραγματοποιήθηκε σε μία επίσημη συνάντηση εργασίας. Το αποτέλεσμα της απομαγνητοφώνησης, σε τέτοιες περιπτώσεις, είναι ένα επίσημο πρακτικό.
- Δ. Σημειώσεις του μεταφραστή: Σημειώνονται επιλεκτικά τμήματα της συζήτησης και αυτό περιορίζεται από τον τρόπο με τον οποίο ο μεταφραστής επέλεξε να αξιοποιήσει τις σημειώσεις-του.

Σημείωση. Δοκιμάστε ακούγοντας ένα κείμενο να κρατήσετε «σημειώσεις» με «λέξεις κλειδιά»: α) ρηματικούς τύπους-του, β) ονοματικούς τύπους-του. Θα διαπιστώσετε ότι οι «σημειώσεις» του (β) βοηθούν αποτελεσματικότερα στην ανάκληση του κειμένου.

Με τέτοιες δοκιμές κάθε μεταφραστής μπορεί να συνειδητοποιήσει στην πράξη τους μηχανισμούς-του ανάκλησης πρόσφατης μνήμης. Κανένας μεταφραστής δεν μπορεί να αυτοαξιολογήσει τις δυνατότητες-του ανάκλησης πρόσφατης μνήμης χωρίς να αποκτήσει την εμπειρία της συμπεριφοράς-του κάτω από συνθήκες ακρόασης λόγου με ποικίλες ταχύτητες ροής. Δυνατότητες για άσκηση προσφέρονται: στα δελτία ειδήσεων, σε παρακολούθηση συνεδρίων, σε οποιοδήποτε μάθημα, κατά την παρακολούθηση συνεντεύξεων στην τηλεόραση ή στο ραδιόφωνο. Για τις ασκήσεις αυτές είναι στη διάθεση των φοιτητών το cd του μαθήματος «Εισαγωγή στη Διερμηνεία».

1.1.4.4 “Περίληψεις”, τίτλοι και υπότιτλοι εταιρικών

Η περίληψη είναι μία πράξη επικοινωνίας κατά την οποία ένα κείμενο (προφορικό ή γραπτό) μειώνεται σε μέγεθος και απευθύνεται τόσο στο συντάκτη όσο και στον αναγνώστη-της. Προτεραιότητα έχει η συγγραφή-της και όχι η ανάγνωσή-της (γίνεται αναφορά στον μεταφραστή εταιρικών).

Η ικανότητα να γράφουμε περίληψη αποκτάται με συνεχείς “δοκιμές”.

Η διαδικασία σύνταξης περίληψης περνάει από τις εξής φάσεις (βλ. G. Pittano, 1991: σσ. 460-468):

- A. Προσεχτική ανάγνωση ή ακρόαση του εταιρικού (πρωτογενές κείμενο).
- B. Απομνημόνευση κύριων αποσπασμάτων αναφοράς του πρωτογενούς κειμένου.
- Γ. Διερευνητικός έλεγχος κατανόησης του κειμένου (πρωτογενές κείμενο).
- Δ. Προσδιορισμός λέξεων-κλειδιών του κειμένου (κείμενο σε επεξεργασία).
- Ε. Αφαίρεση όλων των φράσεων που δεν είναι προαπαιτούμενες για την κατανόηση του κειμένου (κείμενο σε επεξεργασία).
- ΣΤ. Αφαίρεση όλων των λεπτομερειών του κειμένου (κείμενο σε επεξεργασία).
- Z. Κατάλληλη προσαρμογή του κειμένου (κείμενο σε επεξεργασία).
- H. Απλοποίηση των φράσεων του κειμένου (κείμενο σε επεξεργασία).
- I. Επανασύνταξη του κειμένου (κείμενο σε επεξεργασία-περίληψη).
- ΙΑ. Μετάφραση του κειμένου που παράγεται στο (I), (δευτερογενές κείμενο).

1.1.4.5.0 Ασκήσεις-δεδομένα

Για τις ασκήσεις έχετε στη διάθεσή-σας ένα αυθεντικό εταιρικό (πρωτογενές κείμενο στα ελληνικά), όλα τα άρθρα του ιταλικού Αστικού Κώδικα

που αναφέρονται στην ισχύουσα περι εταιρικών νομοθεσία της Ιταλίας, περίληψη στα ιταλικά του ίδιου εταιρικού (επίσημο έγγραφο που ο διερμηνέας παρέδωσε στο Ιταλό συμβαλλόμενο μετά την προφορική συζήτηση για τη σύναψη της συμφωνίας).

1.1.4.5.1 Ασκήσεις-εφαρμογές

1.1.4.5.1.α Τίτλοι και υπότιτλοι

Η πιο δύσκολη μορφή “περίληψης” είναι η παραγωγή (στη γλώσσα-στόχο) τίτλου.

Μερικές φορές συμπυκνώνεται σε μονολεκτικές εκφράσεις.

Εφαρμογή: Προσδιορίστε τα παράλληλα κείμενα (ελληνικό εταιρικό-ιταλικός Αστικός Κώδικας) βάσει των οποίων ορίστηκαν οι τίτλοι στο τελικό ιταλικό κείμενο.

Παράδειγμα: Στο ελληνικό εταιρικό, το άρθρο 7 έχει τίτλο “Σύγκλιση γενικής συνέλευσης”. Το αντίστοιχο άρθρο στο ιταλικό κείμενο έχει τίτλο “Convocazione dell’assemblea”. Για να ολοκληρωθεί αυτή η άσκηση θα πρέπει α) να προσδιοριστεί το άρθρο του ιταλικού Αστικού Κώδικα που υποχρεωτικά οδηγεί στη συγκεκριμένη λήψη μεταφραστικής απόφασης, να ελεγχθούν όλα τα ελληνοϊταλικά λεξικά που υπάρχουν στη διάθεση του μεταφραστή και να αναφερθούν τα ερμηνεύματα και τα ενδεχόμενα παραδείγματά-τους σε λήμματα όπως “συνέλευση” και “πρόσκληση”.

1.1.4.5.1.β Απλοποιήσεις

Απλοποιώ στη μετάφραση σημαίνει “κρατώ ό,τι υπάρχει στο πρωτογενές κείμενο, κάνοντάς-το ευκολότερο”, δηλ. αναγνώσιμο απο τον μή-ειδικά πληροφορημένο αναγνώστη. Η απλοποίηση των κειμένων βοηθά στην κατανόησή-τους.

Εφαρμογή: Α. Αποφύγετε την ανάγνωση του ιταλικού κειμένου της σύμβασης. Β. Διαβάστε σε βάθος την εισαγωγή του ελληνικού εταιρικού. Γ. Υπογραμμίστε όρους-κλειδιά. Δ. Απλοποιήστε όρους ή αναφορές. Μεταφράστε (γραπτά) στα ιταλικά. Κάντε σύγκριση με το αντίστοιχο τμήμα του ιταλικού κειμένου της σύμβασης. ΣΤ. Προσδιορίστε τα σημεία του ιταλικού Αστικού Κώδικα που χρησιμοποιήθηκαν ως παράλληλα κείμενα.

Σημείωση. Το εισαγωγικό κείμενο του ελληνικού εταιρικού καταλαμβάνει χώρο που αντιστοιχεί σε 41 σειρές. Το αντίστοιχο ιταλικό, του πρακτικού διερμηνείας καταλαμβάνει χώρο που αντιστοιχεί σε 15. Για να ολοκληρωθεί αυτή η άσκηση θα πρέπει α) να υπογραμμιστούν τα κύρια κειμενικά γεγονότα στο ελληνικό κείμενο και β) να αναζητηθούν τα ισοδύναμά-τους στο ιταλικό κείμενο. Πώς εξηγούν οι φοιτητές την απουσία αναφοράς στο τυπικό του όρκου στο ιταλικό κείμενο;

1.1.4.5.1.γ Απλοποιήσεις

Εφαρμογή: Α. Αποφύγετε να διαβάσετε τα αντίστοιχα τμήματα του ιταλικού κειμένου της σύμβασης. Β. Κάντε ανάγνωση βάθους των άρθρων 1 και 2 του ελληνικού κειμένου. Γ. Προσδιορίστε τους όρους-κλειδιά. Δ. Υπογραμμίστε όρους ή λέξεις μεταφραστικά προβληματικές εξαιτίας δυσχερειών που έχετε στην κατανόησή-τους. Ε. Ερμηνεύστε τη σημασία-τους. ΣΤ. Απλοποιήστε τη μορφή-τους. Ζ. Ξαναγράψτε τώρα το απόσπασμα. Η. Μεταφράστε το κείμενο-σας στα ιταλικά. Θ. Προσδιορίστε τα σημεία του ιταλικού Αστικού Κώδικα που χρησιμοποιήθηκαν ως παράλληλα κείμενα.

Σημείωση. Για να ολοκληρωθεί αυτή η άσκηση θα πρέπει α) να προσδιοριστεί το άρθρο του ιταλικού Αστικού Κώδικα που υποχρεωτικά οδηγεί στη συγκεκριμένη λήψη μεταφραστικής απόφασης, να ελεχθούν όλα τα ελληνοϊταλικά λεξικά που υπάρχουν στη διάθεση του μεταφραστή και να αναφερθούν τα ενδεχόμενα παραδείγματά-τους σε λήμματα όπως «επωνυμία», «διακριτικός», «τίτλος», «υποκατάστημα», «φυσικός», «πρόσωπο», «νομικός».

1.1.4.5.1.δ Υπογραμμίσεις

Εφαρμογή: Α. Αποφύγετε να διαβάσετε τα αντίστοιχα τμήματα του ιταλικού κειμένου της σύμβασης. Β. Κάντε ανάγνωση βάθους των άρθρων 3 και 4 του ελληνικού κειμένου. Γ. Προσδιορίστε τους όρους-κλειδιά. Δ. Υπογραμμίστε αυτούς τους όρους. Ε. Ξαναγράψτε τώρα το απόσπασμα. ΣΤ. Μεταφράστε το κείμενό-σας στα ιταλικά. Ζ. Προσδιορίστε τα σημεία του ιταλικού Αστικού Κώδικα που χρησιμοποιήθηκαν ως παράλληλα κείμενα.

Σημείωση. Δοκιμάστε, αφού προηγουμένως κάνετε 2 φωτοτυπίες των άρθρων 3 και 4 του ελληνικού κειμένου, να υπογραμμίσετε, α) τα κύρια κειμενικά γεγονότα (χρησιμοποιήστε τη μία φωτοτυπία), β) τα δευτερεύοντα κειμενικά γεγονότα (χρησιμοποιήστε τη δεύτερη φωτοτυπία). Η ανίχνευση των κύριων αποσπασμάτων αναφοράς είναι ικανότητα που αποκτάται μέσα από την εμπειρία.

Για να ασκηθείτε στην ανίχνευση των κύριων κειμενικών γεγονότων μπορείτε να κάνετε παρόμοιες ασκήσεις χρησιμοποιώντας ελληνικές ή ιταλικές εφημερίδες, ελληνικά ή ιταλικά περιοδικά, διαφημιστικά έντυπα.

1.1.4.5.1.ε Αρχείο του μεταφραστή

Έχει ιδιαίτερη σημασία για το μεταφραστή. Πέρα από την περιγραφή του κειμένου, το δελτίο στο αρχείο του μεταφραστή (για κάθε μεταφραστική δραστηριότητα-του πρέπει να περιέχει αξιολόγηση της μεταφραστικής δυσκολίας του κειμένου, λέξεις-κλειδιά του κειμένου, παράλληλα κείμενα (μακροκειμενικές και μικροκειμενικές αναφορές), επιλογές λήψης αποφάσεων για τη μετάβαση από το πρωτογενές κείμενο στο τελικό/ δευτερογενές κείμενο.

Σημείωση. Το αρχείο κάθε μεταφραστή αποτελεί και τη βάση δεδομένων-του για κάθε επόμενη μεταφραστική-του πράξη. Βασική αρχή που πρέπει να τηρεί κάθε επαγγελματίας μεταφραστής είναι η οργάνωση ανεξάρτητων ντισιέ για κάθε μεταφραστική-του πράξη. Τα ντισιέ αυτά εκτός από την ηλεκτρονική-τους μορφή (που για διάφορους λόγους μπορεί να χαθεί) πρέπει να διατηρούνται και σε συμβατική μορφή (χειρόγραφο και εκτυπώσεις). Το εταιρικό του παραδείγματος χρειάστηκε να ανακληθεί δύο φορές από το αρχείο τόσο του συμβολαιογράφου, όσο και του μεταφραστή. Την πρώτη φορά για να χρησιμοποιηθεί με τη μορφή περιλήψεων σαν στοιχείο που επέτρεψε στα συμβαλλόμενα μέρη να λάβουν μέρος σε διεθνή διαγωνισμό και τη δεύτερη φορά για την επέκταση του περιεχομένου-του με όρους που επέτρεπαν στα συμβαλλόμενα μέρη και άλλες δράσεις πέρα από τις αρχικές προβλεπόμενες. Πέρα από αυτό, το εισαγωγικό μέρος του ιταλικού κειμένου, συντάχθηκε βάσει μεταφοράς εμπειρίας από προηγούμενη μεταφραστική πράξη κατά την οποία το κείμενο πηγή ήταν ιταλικό και αφορούσε συμβολαιογραφική πράξη αγοράς ακινήτου. Σ'αυτή τη μεταφορά εμπειρίας και στην υιοθέτηση του συγκεκριμένου παραδείγματος ο μεταφραστής γνώριζε από τους νομικούς-του συμβούλους ότι η τυποποίηση στο εισαγωγικό μέρος των συμβολαίων βασίζεται σε σταθερά γλωσσικά και φορμαλιστικά πρότυπα.

Εφαρμογή: Διαβάζοντας παράλληλα το πρωτογενές κείμενο, τον ιταλικό Αστικό Κώδικα και το τελικό/δευτερογενές κείμενο προσδιορίστε τις συμπεριφορές επιλογής λήψης αποφάσεων του μεταφραστή-διερμηνέα.

1.1.4.5.2 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το τμήμα αυτό περιλαμβάνει, με τη μορφή ασκήσεων, πληροφορίες και υλικό που συμπληρώνουν το Πρώτο Μέρος της διδακτικής ενότητας.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Περίσταση επικοινωνίας

1.1 Σε κάθε περίσταση επικοινωνίας¹ προσδιορίζουμε περιορισμούς στους οποίους εμπλέκονται:

- α) ο πομπός του μηνύματος και ο αποδέκτης του μηνύματος²,
- β) το αντικείμενο αναφοράς³,
- γ) το κανάλι επικοινωνίας⁴,
- δ) ο κώδικας του μηνύματος⁵,

Πρόταση εργασίας: Αναζητήστε σε βιβλιοθήκη τα κείμενα αυτά. Φωτοτυπήστε τα αποσπάσματα που περιγράφουν τους όρους α, β, γ, δ. Γράψτε στα ελληνικά περίληψη των κειμένων αυτών.

1.2 Επιστρέφοντας στην μεταφραστική πράξη διερμηνείας της εταιρικής σύμβασης, επιχειρήστε να ανακατασκευάσετε το συνολικό μεταφραστικό επεισόδιο περιγράφοντας:

- α) τον τύπο της σχέσης ανάμεσα στα πρόσωπα που επικοινωνούν (γνωρίζονται καλά; έχουν κοινή προέλευση; έχουν σχέσεις εμπιστοσύνης; έχουν ισότιμους επικοινωνιακούς ρόλους;),
- β) το κλίμα (πρόκειται για συνάντηση τυχαία ή προκαθορισμένη; ο χώρος είναι ιδιωτικός ή δημόσιος; πόσα άτομα συμμετέχουν στη συνάντηση; τί χρονικά περιθώρια έχουν οι συνομιλητές για να ολοκληρωθεί ο κύριος στόχος της συνάντησής-τους;)
- γ) τις προθέσεις των συνομιλητών (πληροφορούνται; δίνουν εντολές; ρυθμίζουν κανόνες; πείθουν κάποιον να κάνει κάτι; εκφράζουν απόψεις; εκφράζουν συναισθήματα; υπόσχονται;),
- δ) τα θέματα της επικοινωνίας (είναι απλά; καθημερινά; σύνθετα; τεχνικά; επαγγελματικά; γενικού κοινωνικού ενδιαφέροντος;).

Πρόταση εργασίας: Απαντήστε στις ερωτήσεις.

2. Ύφος γλώσσας και περίσταση επικοινωνίας

2.1 Γνωρίζοντας το κλίμα στην περίσταση μεταφραστικής επικοινωνίας για τη σύνταξη εταιρικού, προσδιορίστε το ύφος που οι συνομιλητές επιλέγουν στις διάφορες φάσεις, απο την έναρξη μέχρι την ολοκλήρωση της συζήτησης:

- α) ύφος φιλικό,
- β) ύφος αδιάφορο (τεχνικό),
- γ) ύφος προσεχτικό,
- δ) ύφος ευγενικό,
- ε) ύφος άλλων και ποιών αποχρώσεων.

2.2 Ο διερμηνέας είναι μεσολαβητής και έχει διαπολιτισμική πληροφόρηση.

Πρόταση εργασίας: Περιγράψτε τις επιμέρους περιστάσεις επικοινωνίας (πάντοτε κατά τη μεταφραστική πράξη επικοινωνίας) όπου, υποχρεωτικά, οι γλωσσικές πράξεις του μεταφραστή-διερμηνέα πρέπει να δείχνουν μεγάλο βαθμό διαπολιτισμικής πληροφόρησης⁶.

3. Περιεχόμενο του μηνύματος

3.1 Ταξινομήστε το περιεχόμενο του “κειμένου” της μεταφραστικής πράξης επικοινωνίας για τη σύνταξη εταιρικού.

3.2 Παραθέστε τα αποσπάσματα του γραπτού κειμένου 1.2.1 ή 1.2.2 που πληροφορούν για: α) πρόσωπα, β) χρόνο, γ) γεγονότα, δ) αντικείμενα.

3.3 Προσδιορίστε, βάσει των γραπτών κειμένων 1.2.1 ή 1.2.2, τη ροή της πραγματικής συζήτησης σχετικά με α) τη σειρά των θεμάτων, β) το γλωσσικό ύφος του συγγραφέα 1.2.1 ή 1.2.2.

3.4 Προσδιορίστε, βάσει των γραπτών κειμένων 1.2.1 ή 1.2.2, την ερμηνεία που ο παραλήπτης-τους (μεταφραστής-διερμηνέας/ ιταλός συμβαλλόμενος) κάνει για λογαριασμό-του. Σημειώνεται ότι τα περιθώρια ελαστικής ερμηνείας των κειμένων δέν ισχύουν για τα νομικά κείμενα.

4. Γλωσσικές λειτουργίες⁷

4.1 Ποιά σημεία του γραπτού κειμένου 1.2.1 ή 1.2.2 α) πληροφορούν για επιμέρους θέματα, β) περιγράφουν σχέσεις;

4.2 Ποιά σημεία του γραπτού κειμένου 1.2.1 ή 1.2.2 α) πείθουν για ενέργειες, β) απαγορεύουν ενέργειες, γ) επιτρέπουν ενέργειες;

5. Ακρόαση προφορικού λόγου-παραγωγή προφορικού λόγου

- 5.1 Αναζητήστε τόσο στο “Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής” του Ιδρύματος Τριανταφυλλίδη, όσο και στο “Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας” Γ. Μπαμπινιώτη⁸ τα λήμματα κουβεντιάζω, συνομιλώ, συζητώ, ρωτώ, εξετάζω, κουβέντα, συνομιλία, συζήτηση, διάλογος, συνέντευξη, ερώτηση, εξέταση, κατάθεση⁹. Αν έπρεπε να περιγράψετε μία μεταφραστική πράξη επικοινωνίας για τη σύνταξη εταιρικού, ποιές απο τις λέξεις που παρατίθενται θα χρησιμοποιούσατε και γιατί;
- 5.2 Σημειώστε ότι ο μεταφραστής-διερμηνέας συμμετέχει καθοριστικά¹⁰ σε όλες τις πράξεις επικοινωνίας κατά την τελική και επίσημη σύνταξη του εταιρικού. Ποιές πηγές έχει για να πληροφορηθεί:
- α) για το κύριο θέμα και τις βασικές απόψεις που έχουν ήδη αναπτυχθεί,
 - β) για τις γλώσσες επικοινωνίας που χρησιμοποιεί ο ιταλός συμβαλλόμενος,
 - γ) για τους όρους και τα γλωσσικά πρότυπα (ελληνικά και ιταλικά) που η απόκτησή-τους είναι βασική προϋπόθεση για την αντιμετώπιση των απαιτήσεων της συνολικής μεταφραστικής πράξης επικοινωνίας με στόχο τη σύνταξη εταιρικού;

6. Ανάγνωση¹¹ και ποικιλίες κειμένων

- 6.1 Ποιές πηγές αναφοράς χρησιμοποιήσατε για τις ασκήσεις του Πρώτου Μέρους;
- 6.2 Ποιούς τύπους ανάγνωσης υιοθετήσατε για τις ασκήσεις του Πρώτου Μέρους, πότε και γιατί;
- 6.3 Ποιό είναι το κύριο θέμα στο κείμενο 1.2.1 ή στο κείμενο 1.2.2;
- 6.4 Πώς το χειρίζεται ο συγγραφέας 1.2.1 ή ο συγγραφέας 1.2.2;
- 6.5 Πώς ερμηνεύεται το κείμενο 1.2.1 ή το κείμενο 1.2.2 απο οποιονδήποτε αναγνώστη;
- 6.6 Γιατί είναι ιδιαίτερα περιοριστικό, ως προς την ερμηνεία-του, το κείμενο της σύμβασης;
- 6.7 Το κείμενο της σύμβασης είναι επιστημονικό;
- 6.8 Τα νομικά κείμενα είναι εξαιρετικά ρυθμιστικά. Ποιούς κανόνες συμπεριφοράς επιβάλλει στα συμβαλλόμενα μέρη το κείμενο 1.2.1 ή το

κείμενο 1.2.2;

- 6.9 Σε πόσα αυστηρά οργανωμένα μέρη χωρίζεται το κείμενο 1.2.1 ή το κείμενο 1.2.2;
- 6.10 Σε πόσα αυστηρά οργανωμένα μέρη χωρίζεται η κύρια πηγή αναφοράς του Πρώτου Μέρους;
- 6.11 Η ορολογία στα νομικά κείμενα είναι αυστηρά προσδιορισμένη και κωδικοποιημένη. Ποιά σημεία του κειμένου 1.2.1 θα μπορούσατε να μεταφράσετε κατα λέξη¹²; Το επιχειρήσατε; Αν ναι, τι παρατηρήσατε;
- 6.12¹³ Οργανώστε σε παράλληλα κείμενα το περιεχόμενο των θεματικά ισοδύναμων τμημάτων του ελληνικού και του ιταλικού συντάγματος. Καταγράψτε το αποτέλεσμα σε κατάλογο παραπομπών.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. βλ. Nora Galli de Paratesi: “Livello Soglia per l’Italiano”. Consiglio d’ Europa. 1981.

2. βλ. Luis Prieto: “Μηνύματα και σήματα”. Μετάφραση στα ελληνικά απο τον Δημήτρη Μοσχόπουλο. Εκδόσεις Νεφέλη. 1986.

3. βλ. Θεοδοσία Παυλίδου: “Επίπεδα της Γλωσσικής Ανάλυσης”. Α.Π.Θ. 1990.

4. βλ. Luis Prieto.

5. βλ. Luis Prieto και Umberto Eco: “Trattato di Semiotica Generale”. Bompiani. XI edizione 1988.

6. Ο μεταφραστής-διερμηνέας οφείλει να έχει συνεχώς και σε συνθήκες αυξημένης προσοχής, επαφή με τη συνολική συζήτηση. Δέν μπορεί: να αλλάζει διαρκώς θέμα συζήτησης, να προτείνει άλλα θέματα, να απαντάει σε ερωτήσεις που δέν του έχουν τεθεί, να εκφράζει προσωπικές γνώμες ή συμπεράσματα. Ο μεταφραστής - διερμηνέας έχει υποχρέωση να προφέρει σωστά τους όρους που χρησιμοποιεί, να ακούει προσεχτικά, να ζητά διευκρινήσεις, να σέβεται τη σειρά των ομιλητών, να μιλά μόνο όσο απαιτείται για να μεταφέρει στη γλώσσα στόχο πλήρες και αποδεκτό κάθε φορά μήνυμα (βλ Francesco Sabatini : “La Comunicazione e gli Usi della Lingua”. Loescher 1988. σσ. 563-574).

7. βλ. Θεοδοσία Παυλίδου.

8. Βλ. Γ. Μπαμπινιώτης, “Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας”. Κέντρο λεξικολογίας, Αθήνα: 1998.

9. Αναζητήστε τους όρους αυτούς σε όσα ελληνοϊταλικά λεξικά υπάρχουν στη διάθεσή-σας (βιβλιοθήκη Τμήματος φοίτησης, ατομική-σας βιβλιοθήκη, αλλού). Ελέγξτε σε ιταλοϊταλικά λεξικά το ιταλικό ισοδύναμο που επιλέξατε στην προηγούμενη αναζήτησή-σας. Γράψτε τα συμπεράσματά-σας αναφέροντας κάθε φορά τα λεξικά που συμβουλευτήκατε.

10. βλ. Wolfram Wills: “A Framework for Decision-Making in Translation” Target 6:2, σσ . 131-150. 1994. Στην εκπαίδευση των μεταφραστών επικρατούν τρεις όψεις: α) εκπαίδευση στους κανόνες συμπεριφορών πριν απο τη λήψη αποφάσεων, β) εκπαίδευση στους κανόνες συμπεριφορών μετά τη λήψη αποφάσεων, γ) εκπαίδευση στους κανόνες διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Οι τρεις όψεις αυτές έχουν στόχο τη γνωστική προετοιμασία του μεταφραστή σε επίπεδο βασικών γνώσεων, εξειδίκευσης, ικανότητας να εντοπίζει μεταφραστικά προβλήματα και να τα χειρίζεται. Ο χειρισμός μεταφραστικών προβλημάτων συνδέεται με γλωσσικές επιλογές που παράγουν κείμενα δευτερογενή τα οποία είναι ισοδύναμα με τα πρωτότυπά-τους. Καθήκον του μεταφραστή είναι να κάνει προσιτά, βάσει των θεματικών, λειτουργικών, πραγματολογικών, υφολογικών κειμενοκεντρικών περιορισμών-τους και σε γλώσσα στόχο, τα πρωτογενή κείμενα που αποτελούν το κύριο θέμα κάθε με-

ταφραστικού επεισοδίου επικοινωνίας. Κάθε μετάφραση είναι παραγωγή δευτερογενούς κειμένου το οποίο κειμενοκεντρικά εξαρτάται απο κάποιο πρωτογενές και το έργο του μεταφραστή είναι συνθετικό και εξαρτάται απο τις εμπειρίες-του, τις γνώσεις-του, τις πηγές-του, τις προσδοκίες του τελικού παραλήπτη του μεταφραστικού προϊόντος, αλλά και τις προθέσεις του συντάκτη του πρωτογενούς κειμένου.

11. Για τους τύπους ανάγνωσης βλ. Francesco Sabatini (1988) σσ. 579-588.

12. βλ. Άννα Αναστασιάδη-Συμεωνίδη: “Διαδικασίες κατα τη δημιουργία όρων”. 1ο Συνέδριο για την ελληνική γλώσσα και ορολογία. Αθήνα, 30, 31 Οκτωβρίου και 1η Νοεμβρίου 1998/ Evangelos Petrounias: “Parole italiane di origine <greca>. Problemi di interferenza”. Atti del 1o Convegno Bilaterale. Salonicco 1998.

13. Άσκηση μεταφοράς εμπειρίας.